

Developing and Validation of the Emotional Helping Questionnaire

Saeideh Zahed

PhD in Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. E-mail: saeide.zahed@yahoo.com

Shirin Rashidi

Corresponding Author, Assistant Professor, Department of Philosophy of Islamic Education, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. E-mail: rashidi66@atu.ac.ir

Abstract

Emotional helping is a type of active emotional action that places emphasis on receptiveness towards the concerns of others and endeavors to enhance their emotional state. The primary objective of this study was to design and validate the Emotional Helping Questionnaire. The research methodology adopted in this study was descriptive-survey, and the statistical population consisted of psychology and educational sciences students from Allameh Tabataba'i University in the academic year of 1402-1401. A total of 200 participants were randomly selected through multi-stage sampling. The questionnaire was designed by drawing on the research literature and soliciting the views of experts, with 11 items divided into three categories: "Empathy," "Filling Loneliness," and "Giving Motivation and Hope," each of which contained four levels (Family members, friends, acquaintances/family, and strangers). The internal consistency of the questionnaire was examined through the Cronbach's alpha coefficient, and construct validity was confirmed through confirmatory factor analysis. The results indicated a good fit of the model with the data. The research revealed a strong relationship between exhibiting helping behavior and the degree of familiarity between the person in need and the helper. An examination of the acceptability coefficient of the items revealed that within each component, family members generally scored the highest, followed by friends. The family/acquaintances and strangers categories both demonstrated lower averages in comparison. The reliability of the questionnaire was also assessed and validated through retesting. Given that this study was conducted on students, it is suggested that the instrument be implemented in other population and age groups to further evaluate its psychometric properties.

Keywords: Emotional Helping; Factor Analysis; Construct Validity; Internal Consistency

Cite this Article: Zahed, S., & Rashidi, S. (2025). Developing and Validation of the Emotional Helping Questionnaire. *Educational Measurement*, 16(62), 7-28.
<https://doi.org/10.22054/jem.2024.77776.3522>

© 2016 by Allameh Tabataba'i University Press
Publisher: Allameh Tabataba'i University Press

Introduction

Emotional support refers to the type of social support that involves offering assistance to others and receiving support from them, emphasizing receptiveness to other people's concerns and fostering a sense of closeness in relationships. Emotional helping behaviors can manifest in various forms such as actively listening to someone's concerns, allowing them to express their feelings, and offering words of encouragement during difficult times. These behaviors purportedly play a role in providing social-emotional resources, including affection, sympathy, understanding, acceptance, and respect for others (Malecki & Demaray, 2003). Furthermore, assisting others can yield benefits for the individual, contributing to their well-being and personal development.

By redirecting one's focus from their own challenges and problems to the suffering of others, it is possible to view one's own difficulties as less distressing through social comparison with those who are still struggling (Tedeschi et al., 1998). Additionally, when individuals assist others who are in need, it can create a greater awareness of their own happiness, thereby increasing their levels of happiness (Lyubomirsky, 2007). Furthermore, mood can improve when an individual aids others (Midlarsky, 1991). Brain imaging experiments have also revealed that positive emotions can expand a person's field of vision and literally broaden their perspective (Fredrickson, 2013).

When experiencing positive emotions, individuals become more receptive and creative, leading to the acquisition of new skills, relationships, and knowledge (Fredrickson, 2009). This can subsequently improve our self-perception, as we come to see ourselves as kind and compassionate individuals and gain greater awareness of our own strengths, abilities, and resources (Lyubomirsky, 2007). This newfound identity has the potential to intensify perceptions of competence and self-efficacy (Midlarsky, 1991; Schwartz & Sendor, 1999). On the flip side, helping, in certain instances, can foster social cohesion, amplify a heightened sense of interdependence, and encourage greater cooperation within society (Lyubomirsky, 2007; Midlarsky, 1991).

Emotional helping can also provide life with a sense of purpose (Midlarsky, 1991), and by redirecting attention from oneself to others, which entails focusing on something beyond ourselves, it can help instill meaning and value into life. A thorough examination of the existing research has revealed no existing instrument for measuring the level of emotional helping. In light of the positive consequences of emotional helping and the recognized lack of suitable measurement tools for quantifying it, the primary objective of the current study was to develop and validate an Emotional Helping Questionnaire.

Literature Review

Emotional support can be assessed from two different perspectives. The first perspective pertains to perceived emotional support, which entails gauging the extent of emotional support an individual receives from those in their immediate surroundings and how much emotional support others extend to them. The second perspective refers to emotional helping, which focuses on gauging the degree to which an individual provides emotional support to the people around them. In the first perspective, the person in question is seen as a recipient of support, but in the second case, the person is viewed as a supporter with a desire to assist others in an emotional capacity.

A review of the preceding literature on emotional support revealed the presence of existing questionnaires that measure perceived emotional support. Slavin (1991) devised a tool to assess perceived emotional support in three distinct categories: family support, friend support, and elder support. In addition, Sakiz et al. (2012) developed a questionnaire to measure students' perceived emotional support. However, there was no existing instrument for gauging emotional helping at the time of the research. There are, indeed, questionnaires related to the measure of empathy or sympathy, but these can be considered under the umbrella of emotional support, with empathy possibly representing a dimension of such support.

Methodology

This study falls under the category of descriptive-survey research, and as its primary objective is to construct a tool to measure the attributes of emotional helping, it can be classified as an applied research. The

statistical population for this research consisted of psychology and educational science students enrolled in Allameh Tabataba'i University, located in Tehran. To sample this population, a multi-stage sampling method was employed. Initially, cluster sampling was conducted based on the enrollment of each course in each stage, followed by the random selection of individuals from each group and administering the questionnaire to them. In the sampling process, an effort was made to maintain the gender and educational level ratio of the community according to its size. In terms of the tool development approach, it was deemed that the optimum sample size should be equal to 3 to 5 times the total number of questionnaire items.

After verifying the content validity of the questionnaire and determining that it contained 11 items, the estimated sample size needed was calculated to be 110 people. However, taking into account the recommendation to consider a minimum sample size of 200 for factor analysis (Loehlin, 1992; Translated by Hooman, 2013), the questionnaire was administered to a group of 200 participants.

Upon thoroughly examining various sources, including books and articles in the domain of social psychology related to support, emotional support, social support, and pro-social behaviors, and based on definitions and examples pertaining to emotional support, three overarching areas were identified: "empathy," "filling loneliness," and "providing motivation and hope." Taking into account these considerations, the questionnaire items were designed in four distinct levels, encompassing family members, friends, acquaintances/family, and strangers. Upon forming the questionnaire, the first step was to conduct a content validity check. The subsequent step involved calculating the psychometric properties of the questionnaire items and the alpha coefficient through a pilot implementation. The following step involved computing the psychometric properties of the questionnaire items and alpha coefficient through a pilot implementation. The final phase entailed conducting a confirmatory factor analysis to assess the questionnaire's characteristics.

Conclusion

To evaluate the construct validity, a first and second-order confirmatory factor analysis was initially implemented. The initial measurement model showed a poor fit to the data, leading to the introduction of Covariance relationships between items related to each level. Consequently, the model demonstrated a good fit with the data following the establishment of such connections between the items.

In summary, the findings suggest that the degree of helping behavior shown is heavily influenced by the ratio of the target audience to the helper. Furthermore, based on the overall average of the items, it becomes evident that the highest mean is consistently observed within the family members group, followed by friends and then relatives/acquaintances and strangers, respectively. This outcome aligns with the theory that individuals are more likely to assist those they like more or consider more similar to themselves.

ساخت و رواسازی پرسشنامه حمایتگری عاطفی

سعیده زاهد

دکتری روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی
(ره)، تهران، ایران. رایانامه: s_zahed@atu.ac.ir

شیرین رشیدی *

نویسنده مسئول، استادیار گروه فلسفه تربیت اسلامی، دانشگاه علامه طباطبایی،
تهران، ایران. رایانامه: rashidi66@atu.ac.ir

چکیده

حمایتگری عاطفی، کنش عاطفی فعالانه بوده که بر گشودگی به نگرانی‌های دیگران و تلاش برای بهبود عاطفه‌ی فرد مقابل تأکید دارد. هدف مطالعه‌ی حاضر، ساخت و رواسازی مقیاس حمایتگری عاطفی بود. روش پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی، و جامعه‌ی آماری شامل دانشجویان مقطع کارشناسی روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که از میان آن‌ها ۲۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انتخاب شدند. بر اساس مطالعه پیشینه پرسشنامه، با نظر متخصصین طراحی شد، با ۱۱ گویه در ۳ حیطه «همدلی»، «پر کردن تنهایی» و «انگیزه و امید دادن» و در ۴ سطح شامل اعضای خانواده، دوستان، آشنایان/فامیل و افراد غریبه. سپس، همسانی درونی سؤالات از طریق ضریب آلفا کرونباخ و روایی سازه آن از طریق تحلیل عاملی تأییدی موردبررسی قرار گرفت. یافته‌ها حاکی از آن است که مدل از برازش مطلوبی با داده‌ها برخوردار است. به نظر می‌رسد که نشان دادن هر رفتار حمایتگرانه‌ای به‌شدت از نسبت مخاطب موردنظر با شخص حامی تأثیر می‌گیرد. همچنین با در نظر گرفتن ضریب مقبولیت گویه‌ها، مشاهده می‌شود که در هر یک از مؤلفه‌ها، بیشترین میانگین متعلق به اعضاء خانواده و سپس متعلق به دوستان است و فامیل/آشنا و افراد غریبه در رده‌های بعدی قرار می‌گیرند. پایایی پرسشنامه نیز از طریق بازآزمایی موردسنجش و تأیید قرار گرفت. از آنجایی که پژوهش حاضر بر روی دانشجویان انجام‌شده، پیشنهاد می‌شود این ابزار در سایر قشرها و رده‌های سنی نیز اجرا و ویژگی‌های روان‌سنجی آن بررسی شود.

کلیدواژه‌ها: حمایتگری عاطفی، تحلیل عاملی، روایی سازه، همسانی درونی

استناد به این مقاله: زاهد، سعیده، و رشیدی، شیرین. (۱۴۰۴). ساخت و رواسازی پرسشنامه حمایتگری عاطفی. فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۱۶(۶۲)، ۲۸-۷. <https://doi.org/10.22054/jem.2024.77776.3522>

© ۲۰۱۶ دانشگاه علامه طباطبایی

ناشر: دانشگاه علامه طباطبایی

مقدمه

زندگی اجتماعی مملو از رویدادها و وقایع متعدد و بعضاً فشارزاست که می‌تواند سلامت روان افراد را به خطر اندازد. سازگاری با افراد متعدد، موقعیت‌های گوناگون و تغییرات سریع که در جامعه و محیط پیرامون رخ می‌دهد می‌تواند منبعی برای احساس فشار و استرس محسوب شود. خصوصاً در زندگی دانشجویی، وسعت این سازگاری‌ها و تعاملات پیچیده‌ی آموزشی به حدی است که می‌تواند دانشجو را با چالش‌های جدی مواجه سازد. در این میان یکی از سپرهای محافظتی که اغلب در برابر فشارهای اجتماعی نام برده می‌شود حمایت اجتماعی است (Cohen & Wills, 1985). مطالعات نشان می‌دهند که برخورداری از حمایت اجتماعی می‌تواند تا حد زیادی فرد را در برابر آسیب‌ها و نوسانات روحی و جسمی محافظت کند (Wong et al., 2017؛ عباس‌پور و همکاران، ۱۳۹۸) و باعث ارتقاء سطح سلامت روانی وی شود (فلاح و همکاران، ۱۴۰۲). شواهد بسیاری نیز حاکی از آن است که حمایت اجتماعی می‌تواند به‌طور مستقیم تعداد عوامل استرس‌زا را در زندگی فرد کاهش دهد و او را برای مدیریت بهتر آن‌ها مجهز کند (Gable & Gosnell, 2011). حمایت اجتماعی همچنین به‌طور کلی با معنای بیشتر در زندگی (Smith, 2017) و افزایش احساس خودکارآمدی و تحقق اهداف شخصی مرتبط است (Gable & Gosnell, 2011).

یکی از مفهوم‌سازی‌های حمایت اجتماعی که بسیاری از جنبه‌ها را در برمی‌گیرد، مدل Tardy (1985) است. Tardy در مفهوم‌سازی حمایت اجتماعی به پنج بُعد می‌پردازد: جهت، گرایش، توصیف/ارزیابی، شبکه و محتوا. در این مدل، جهت به این اشاره دارد که آیا فرد حمایت اجتماعی را ارائه می‌کند یا آن را از دیگران دریافت می‌کند. تمایل به این موضوع اشاره دارد که آیا حمایت اجتماعی به‌سادگی در دسترس کسی است یا اینکه واقعاً از آن استفاده می‌شود. توصیف/ارزیابی به این اشاره دارد که آیا فرد حمایت اجتماعی خود را ارزیابی می‌کند یا فقط آن را توصیف می‌کند. شبکه، به منبع (ها) یا اعضای شبکه حمایتی یک فرد، مانند والدین یا خانواده، معلمان، همکلاسی‌ها، دوستان و دیگران اشاره دارد. درنهایت، محتوا، به نوع حمایت اجتماعی ارائه‌شده اشاره دارد که رفتارهای حمایتی خاص مانند حمایت محسوس یا ابزاری و حمایت عاطفی یا افزایش‌دهنده عزت اشاره دارد.

از طرف دیگر، تحت تأثیر مدل Tardy (1985)، حمایت اجتماعی به‌عنوان ادراک یک فرد از حمایت عمومی یا رفتارهای حمایتی خاص از افراد در شبکه اجتماعی خود تعریف

می‌شود که عملکرد فرد را افزایش داده یا ممکن است او را از پیامدهای نامطلوب محافظت کند (Malecki & Demaray, 2002). بر اساس این تعریف، مقیاس‌هایی جهت اندازه‌گیری حمایت اجتماعی دریافت شده (Sherbourne & Stewart, 1991؛ به نقل از محمدزاده و سایه میری، ۱۳۹۴) و یا ادراک شده (Zimet, 1990؛ به نقل از کرمی و همکاران، ۱۳۹۶) طراحی و هنجاریابی شده است. با این حال، نگاهی مجدد به مدل تاردی نشان می‌دهد، مفهومی که از حمایت اجتماعی برداشت شده، از شمول کافی برخوردار نبوده و جهت حمایت را به‌خوبی رعایت نکرده است؛ به عبارت دیگر، اغلب مقیاس‌هایی که برای حمایت اجتماعی ساخته شده، به دریافت حمایت اجتماعی پرداخته‌اند، درحالی که یک جهت دیگر حمایت اجتماعی، ارائه‌ی رفتارهای حمایتی به اطرافیان است. بر همین اساس، بسیاری از مطالعات انجام‌شده در زمینه حمایت اجتماعی و پیامدهای مثبت آن در زمینه بهزیستی و سلامت روان، بیشتر بر اهمیت دریافت حمایت اجتماعی تأکید داشته‌اند. درحالی که به نظر می‌رسد ارائه‌ی حمایت اجتماعی نیز می‌تواند اثرات مثبتی هم بر دریافت‌کننده و هم بر ارائه‌دهنده‌ی حمایت داشته باشد.

مطالعات بسیاری نشان می‌دهد حمایت‌گری و کمک کردن به دیگران، به عبارتی رفتار نوع‌دوستانه، فواید بسیاری برای فرد حمایت‌گر نیز دارد. Midlarsky (1991) پنج توضیح برای تأثیرات مفید نوع‌دوستی بر بهزیستی روان‌شناختی ارائه کرده است که عبارت‌اند از: قدردانی بیشتر از بخت خوب، خلق‌و‌خوی بهتر و عاطفه مثبت، ادراک بیشتر خودکارآمدی و شایستگی خود، افزایش یکپارچگی اجتماعی و افزایش معنای زندگی. کمک به دیگران توجه افراطی متمرکز بر خود را کاهش می‌دهد (Midlarsky, 1991). با تمرکز بر رنج دیگران، توجه فرد از چالش‌ها و مشکلات خود منحرف شده و از طریق مقایسه اجتماعی با افرادی که هنوز در حال مبارزه هستند، ممکن است رنج خود کمتر ناراحت‌کننده قلمداد شود (Tedeschi et al., 1998). هنگامی که ما به افراد نیازمند کمک می‌کنیم، آگاهی و قدردانی بیشتری نسبت به خوشبختی خودمان ایجاد شده و منجر به سطوح بیشتری از شادمانی می‌شود (Lyubomirsky, 2007). از این رو، خلق‌و‌خو نیز عموماً از کمک کردن به دیگران بهبود می‌یابد (Midlarsky, 1991). آزمایش‌های تصویربرداری مغز نشان می‌دهد که احساسات مثبت میدان دید افراد را گسترش داده و به معنای واقعی کلمه دیدگاه آن‌ها را گسترش می‌دهد (Fredrickson, 2013). احساسات مثبت ما را پذیراتر و خلاق‌تر کرده و به

ما کمک می کند تا مهارت ها، روابط و دانش جدیدی کسب کنیم (Fredrickson, 2009)، از این رو می تواند درک ما از خود را بهبود بخشد به گونه ای که خود را به عنوان فردی مهربان و دلسوز بدانیم و از نقاط قوت، توانایی ها و منابع خود آگاه تر شویم (Lyubomirsky, 2007). این هویت جدید می تواند ادراکات بیشتری از شایستگی و خودکارآمدی را تقویت کند (Midlarsky, 1991; Schwartz & Sendor, 1999). از طرف دیگر، کمک کردن، در برخی موارد، ممکن است یکپارچگی اجتماعی، افزایش حس وابستگی متقابل و افزایش همکاری در جامعه را تقویت کند (Lyubomirsky, 2007; Midlarsky, 1991). همچنین حمایتگری می تواند به زندگی معنا دهد (Midlarsky, 1991) و با برداشتن تمرکز از خود، به تمرکز بر روی دیگران که توجه کردن به چیزی فراتر از خود است، به زندگی معنا و ارزش والا دهد.

در مدل دیگری که توسط House (1981) مطرح شده، حمایت اجتماعی بر اساس محتوا به چهار دسته ی حمایت ابزاری، اطلاعاتی، عاطفی و ارزیابی دسته بندی شده است. در این مدل، حمایت ابزاری شامل منابعی مانند گذراندن وقت با کسی یا تهیه لوازم یا پول برای او است. حمایت اطلاعاتی ارائه اطلاعات یا مشاوره به دیگری است. حمایت عاطفی شامل احساس اعتماد و عشق می شود و حمایت ارزیابی، به معنای ارائه بازخورد ارزیابی به دیگران است.

علیرغم در دسترس بودن این چارچوب های مفهومی برای بررسی نوع حمایت، بسیاری از مطالعات در ادبیات حمایت اجتماعی (اعم از بزرگسال و کودک و نوجوان) حمایت اجتماعی را به صورت کلی می سنجد و انواع خاص حمایت (ابزاری، اطلاعاتی و ...) را بررسی نمی کنند (Mathieu et al., 2019). درحالی که انواع خاصی از حمایت، اغلب با منابع خاصی از حمایت (والدین، معلمان، همسالان و ...) مرتبط است. همچنین اثرات متمایز بر نتایج شرکت کنندگان می تواند به نوع حمایتی که آن ها دریافت کردند بستگی داشته باشد (Barrera & Ainlay, 1983; Davis et al., 1998; Ma, 1996; Shumaker & Brownell, 1992; Tardy, 1984).

مطابق با مفهوم حمایت اجتماعی House (1981)، یکی از انواع حمایت اجتماعی، حمایت عاطفی است. حمایت عاطفی به معنی دادن و دریافت حمایت از دیگران است که بر گشودگی به نگرانی های دیگران و احساس صمیمیت در روابط تأکید می کند. رفتارهای

حمایت‌گری عاطفی می‌تواند به شکل گوش دادن به دغدغه‌های کاری فرد، اجازه‌ی تخلیه احساسات و ارائه‌ی کلمات تشویق‌کننده در زمان‌های سخت باشد. فرض بر این است که این رفتارها منابع اجتماعی-عاطفی مانند محبت، همدردی، درک، پذیرش و احترام دیگران را فراهم می‌کند (Malecki & Demaray, 2003).

با توجه به تعریف ارائه‌شده از حمایت‌گری عاطفی، ارتباط نزدیکی بین همدلی و حمایت‌گری عاطفی به نظر می‌آید. با این حال، با نگاه به مقیاس همدلی Vossen و همکاران (2015؛ به نقل از نریمانی و همکاران، ۱۳۹۶) می‌توان دریافت که همدلی نوعی حمایت‌گری عاطفی منفعل به حساب می‌آید که در آن فرد همدل، تلاش می‌کند تا احساسات دیگری را درک کرده و انطباق هیجانی با وی نشان دهد؛ یعنی از شادی وی شاد و از ناراحتی او غمگین می‌شود؛ به عبارت دیگر، مفهوم اصلی همدلی، به اشتراک گذاشتن احساسات و عواطف است (Ibanez et al., 2013؛ به نقل از سوری و همکاران، ۱۴۰۰)؛ اما با توجه به مفهوم حمایت‌گری عاطفی، فرد حمایت‌گر تلاش می‌کند علاوه بر درک احساس فرد مقابل، زمان خود را با او به اشتراک گذاشته و وی را به مقاومت در برابر مشکلات تشویق کند. لذا حمایت‌گری عاطفی، نوعی کنش عاطفی فعالانه محسوب می‌شود که سعی در بهبود عاطفه‌ی فرد مقابل دارد، نه فقط همراهی و همدلی مطلق. با این حال در بررسی پیشینه پژوهش مربوط به حمایت عاطفی، ابزارهای موجود اغلب به اندازه‌گیری میزان دریافت حمایت عاطفی پرداخته‌اند و در این میان، ابزاری که بتواند میزان حمایت‌گری عاطفی افراد را بسنجد به چشم نمی‌خورد. لذا با توجه به پیامدهای مثبت حمایت‌گری عاطفی و فقدان ابزار اندازه‌گیری مناسب برای سنجش حمایت‌گری عاطفی افراد، هدف مطالعه‌ی حاضر، طراحی، ساخت و رواسازی پرسشنامه حمایت‌گری عاطفی خواهد بود.

روش

پژوهش حاضر یک پژوهش توصیفی-پیمایشی است که با هدف ساخت ابزاری جهت اندازه‌گیری سازه حمایت‌گری عاطفی انجام شده و به همین دلیل در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی بودند که با روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انتخاب شدند. نحوه نمونه‌گیری به این صورت بود که ابتدا چند کلاس به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب و از هر کلاس منتخب ۱۰ دانشجو به صورت تصادفی

برای پاسخ به پرسشنامه انتخاب شدند. در روش ساخت ابزار حجم نمونه مناسب را برابر با ۳ تا ۵ برابر تعداد سؤالات در نظر می گیرند. با توجه به اینکه پرسشنامه بعد از بررسی روایی محتوا دارای ۱۱ سؤال بود، حجم مناسب برای نمونه گیری برابر با ۱۱۰ نفر برآورد شد، اما چون توصیه شده که برای انجام تحلیل عاملی حداقل حجم نمونه برابر با ۲۰۰ نفری در نظر گرفته شود (loehlin, 1992؛ ترجمه هومن، ۱۳۹۳)، پرسشنامه بر روی نمونه ای ۲۰۰ نفری اجرا گردید.

برای ساخت این پرسشنامه کتاب ها و مقالات مختلف حوزه روان شناسی اجتماعی که در مورد حمایت، حمایت عاطفی، حمایت اجتماعی و به طور کلی رفتارهای جامعه پسند بود، مورد مطالعه قرار گرفت و بر اساس تعاریف و مصداق های حمایت عاطفی گویه های پرسشنامه طراحی شد. از آنجایی که اندیشمندان این حوزه معتقدند که افراد رفتارهای جامعه پسند را در رابطه با کسانی که با آنها پیوند ژنی و یا نزدیکی و صمیمیت دارند بیشتر نشان می دهند (Myers؛ ترجمه شمسی پور و همکاران، ۱۳۹۲)، گویه ها به گونه ای طراحی شد که رفتار حمایتگری عاطفی در ارتباط با ۴ گروه شامل اعضای خانواده، دوستان، آشنایان/ فامیل و افراد غریبه مورد پرسش قرار گرفت. پاسخگویان باید میزان موافقت خود را با هر گویه در طیف لیکرت ۴ درجه ای شامل «خیلی کم»، «کم»، «زیاد» و «خیلی زیاد» مشخص می کردند.

گویه های پرسشنامه در ۳ حیطه «همدلی»، «پر کردن تنهایی» و «انگیزه و امید دادن» طراحی شد. در هر حیطه از شخص پاسخگو سؤال می شود که هر کدام از این حمایت ها را چقدر حاضر است برای ۴ گروه شامل اعضای خانواده، دوستان، فامیل/ آشنایان و افراد غریبه نشان دهد؛ یعنی در مجموع ۱۲ گویه طراحی شد که یکی از گویه ها در بررسی روایی محتوا حذف گردید که در قسمت یافته ها به صورت مبسوط شرح داده شده است؛ بنابراین پرسشنامه نهایی با ۱۱ گویه تهیه شد و بر روی نمونه ای ۳۰ نفری جهت پایلوت اجرا گردید. نتایج پایلوت رضایت بخش بود، یعنی آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ به دست آمده و تمامی گویه های با نمره کل همبستگی مثبت نشان دادند و هیچ گویه ای باعث کاهش آلفا نشده بود؛ بنابراین پرسشنامه ۱۱ گویه ای برای اجرای نهایی در نظر گرفته شد. لازم به ذکر است که هیچ گویه معکوسی در این پرسشنامه وجود ندارد. در جدول شماره ۱. ویژگی گویه ها شامل ضریب

تشخیص، ضریب مقبولیت (میانگین) و میزان آلفا آزمون در صورت حذف گویه ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های روان‌سنجی گویه‌های پرسشنامه حمایتگری عاطفی

گویه	ضریب تشخیص	ضریب مقبولیت	ضریب آلفا
اگر یکی از اعضای خانواده‌ام نیاز به درد دل داشته باشد، وقتم را به او اختصاص خواهم داد.	۰/۵۳	۳/۵۲	۰/۸۴۹
اگر یکی از دوستانم نیاز به درد دل داشته باشد، وقتم را به او اختصاص خواهم داد.	۰/۴۲	۳/۵۰	۰/۸۵۶
اگر یک آشنا/فامیل نیاز به درد دل داشته باشد، وقتم را به او اختصاص خواهم داد.	۰/۶۴	۳	۰/۸۴۰
اگر یک غریبه نیاز به درد دل داشته باشد، وقتم را به او اختصاص خواهم داد.	۰/۴۶	۲/۳۷	۰/۸۵۷
اگر یکی از اعضای خانواده‌ام احساس تنهایی کند، حتماً وقتم را برای گفتگو با او خالی خواهم کرد.	۰/۵۷	۳/۵۸	۰/۸۴۷
اگر دوستانم احساس تنهایی کند، حتماً وقتم را برای گفتگو با او خالی خواهم کرد.	۰/۵۸	۳/۴۳	۰/۸۴۶
اگر یکی از آشنایان/فامیل احساس تنهایی کند، حتماً وقتم را برای گفتگو با او خالی خواهم کرد.	۰/۶۳	۲/۷۴	۰/۸۴۱
اگر یکی از اعضای خانواده‌ام دچار ناامیدی و یأس شود، تلاش می‌کنم که به او امید و انگیزه بدهم.	۰/۵۸	۳/۶۶	۰/۸۴۸
اگر یکی از دوستانم دچار ناامیدی و یأس شود، تلاش می‌کنم که به او امید و انگیزه بدهم.	۰/۵۹	۳/۵۶	۰/۸۴۶
اگر یکی از آشنایان/فامیل دچار ناامیدی و یأس شود، تلاش می‌کنم که به او امید و انگیزه بدهم.	۰/۶۳	۳/۱۱	۰/۸۴۲
تلاش می‌کنم که به هر فرد ناامید و مأیوسی امید و انگیزه بدهم، حتی اگر آشنایی و صمیمیت خاصی با او نداشته باشم.	۰/۵۳	۲/۸۷	۰/۸۵۱

با توجه اطلاعات جدول، بالاترین ضریب تشخیص مربوط به گویه شماره ۳ «اگر یک آشنا/فامیل نیاز به درد دل داشته باشد، وقتم را به او اختصاص خواهم داد.» و پایین‌ترین آن مربوط به گویه شماره ۲ «اگر یکی از دوستانم نیاز به درد دل داشته باشد، وقتم را به او اختصاص خواهم داد.» است، یعنی گویه شماره ۳ نسبت به سایر گویه‌ها در تفکیک افراد با

ویژگی حمایتگری عاطفی از افراد فاقد این ویژگی مؤثرتر است. ضریب مقبولیت که میانگین گویه بوده و نشان‌دهنده تمایل به انجام آن فعل مورد سؤال است؛ برای گویه شماره ۸ «اگر یکی از اعضاء خانواده‌ام دچار ناامیدی و یأس شود، تلاش می‌کنم که به او امید و انگیزه بدهم.» برابر با ۳/۶۶ است، یعنی بیشتر افراد برای رفع ناامیدی اعضاء خانواده‌شان تلاش می‌کنند. ضریب مقبولیت گویه شماره ۴ «اگر یک غریبه نیاز به درد دل داشته باشد، وقتم را به او اختصاص خواهم داد.» برابر با ۲/۳۷ است و در بین گویه‌ها کمترین ضریب مقبولیت مربوط به این گویه است. با توجه به اینکه ضریب آلفا کلی پرسشنامه برابر با ۰/۸۶ است، هیچ گویه‌ای وجود ندارد که با حذف آن ضریب آلفا افزایش یابد؛ بنابراین نیاز به حذف هیچ گویه‌ای نیست.

جهت بررسی روایی پرسشنامه در ابتدا روایی پرسشنامه از طریق ضریب CVI بررسی گردید. سپس با از طریق تحلیل عامل تأییدی مرتبه اول و دوم روایی پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. لازم به ذکر است که چون از ابتدا سازندگان پرسشنامه سه مؤلفه برای سازه حمایتگری عاطفی در نظر گرفته بودند، ابتدا تحلیل عامل تأییدی بر اساس مدل مدنظر سازندگان اجرا شد تا در صورت برازش داشتن مدل اندازه‌گیری پیشنهادشده همان مدل مبنا قرار بگیرد، ولی در صورت عدم برازش این مدل ناچار به استفاده از مدل تحلیل عاملی اکتشافی جهت تعیین مدل اندازه‌گیری جدید خواهیم بود. همچنین از روش بازآزمایی و همسانی درونی جهت بررسی پایایی پرسشنامه استفاده گردید. تحلیل گویه‌ها نیز انجام و در بخش روش گزارش گردید. تحلیل‌های این پژوهش از طریق نرم‌افزار SPSS و Lisrel انجام شد.

یافته‌ها

قبل از آنکه پرسشنامه بر روی این نمونه اجرا شود، روایی محتوایی پرسشنامه طراحی شده توسط پژوهشگران، بررسی گردید. مشخصات متخصصان در قالب جدول زیر آورده شده است.

جدول ۲. مشخصات متخصصین جهت سنجش روایی محتوایی ابزار

تعداد	تخصص
۳ نفر	روانشناس بالینی
۴ نفر	روانشناس اجتماعی
۲	جامعه‌شناس
۱	متخصص سنجش و اندازه‌گیری

جهت بررسی روایی محتوا پرسشنامه از شاخص روایی محتوایی^۱ (CVI) استفاده شد. شاخص روایی محتوای تمامی گویه‌ها به جز یک گویه بالای ۰/۷ به دست آمد. گویه‌ای که شاخص روایی محتوای آن کوچک‌تر از ۰/۷ بود مربوط به مؤلفه «پر کردن تنهایی» بود که به پر کردن وقت تنهایی یک شخص غریبه اشاره داشت. بعد از بحث و تبادل نظر درباره این گویه این نتیجه حاصل شد که چنین گویه‌ای مناسب نبوده و بهتر است از مجموعه گویه‌ها کنار گذاشته شود. لذا پرسشنامه با ۱۱ گویه برای اجرای نهایی آماده شد.

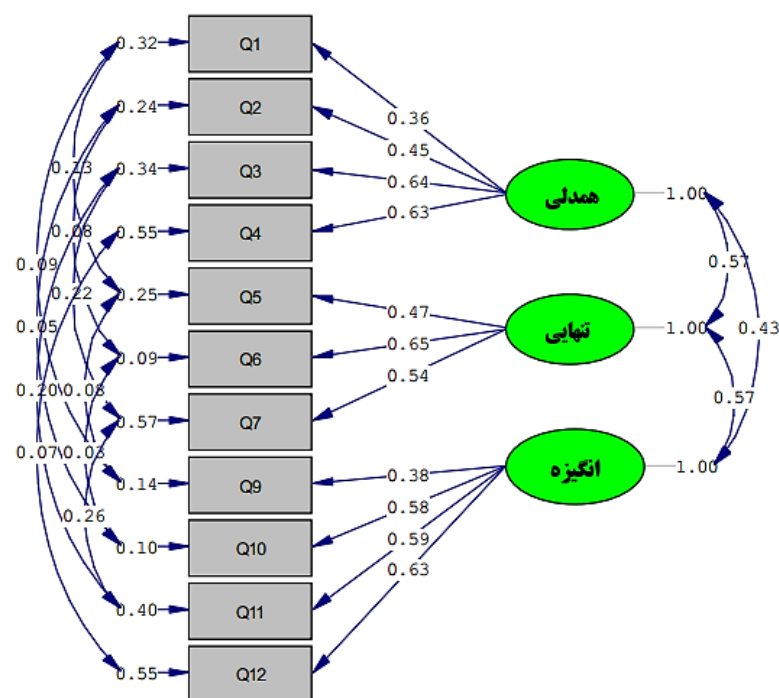
نمونه ۲۰۰ نفری مورد مطالعه در این پژوهش شامل ۴۶ پسر و ۱۵۴ دختر می‌شد که در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل بودند. برای نمونه‌گیری از این جامعه از روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای استفاده شد. به این صورت که ابتدا بر اساس ورودی‌های هر رشته در هر مقطع، نمونه‌گیری خوشه‌ای انجام شد و با مشخص شدن گروه‌های انتخاب‌شده از هر گروه به تصادف افرادی انتخاب و پرسشنامه در اختیار آن‌ها قرار گرفت. ۱۰۴ نفر از ۲۰۰ نفر شرکت‌کننده تجربه زندگی خوابگاهی را داشتند. جهت بررسی پایایی پرسشنامه، ۳۰ نفر از افراد شرکت‌کننده یک ماه پس از اجرای اولیه بار دیگر به گویه‌های پرسشنامه پاسخ دادند. بعد از اجرای دوم، همبستگی بین نمرات اجرای اول و دوم با استفاده ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شد؛ ضریب همبستگی بین نمرات دو اجرا برابر با ۰/۹۳ به دست آمد که این مقدار نشان‌دهنده همبستگی قوی بین نمرات دو اجرا و ثبات نمرات است؛ بنابراین پایایی پرسشنامه با روش بازآزمایی تأیید گردید. همسانی درونی گویه‌ها نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد. ضریب آلفای کرونباخ برای کل گویه‌ها برابر با ۰/۸۶ به دست آمد. همچنین ضریب آلفای مؤلفه‌های «همدلی»، «پر کردن تنهایی» و «انگیزه و امید دادن» به ترتیب برابر با ۰/۷۵، ۰/۷۳ و ۰/۸۱ بود؛ بنابراین همسانی درونی بین گویه‌های پرسشنامه نیز تأیید گردید.

همان‌طور که در بخش روش نیز توضیح داده شد، به دلیل مشخص بودن مدل اندازه‌گیری جهت بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی مرتبه اول و مرتبه دوم استفاده شد. در اجرای اولیه تحلیل عاملی مرتبه اول شاخص ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA) که یکی از شاخص‌های اصلی نیکویی برازش هست، برابر با ۰/۱۸۶ شد که با حد مطلوب فاصله بسیاری داشت. لذا مدل اصلاح گردید. اصلاح مدل به این صورت بود که بین گویه‌های

1. Content Validity Index

مربوط به خانواده (گويه‌هاى شماره ۱، ۵ و ۹) بين گويه‌هاى مربوط به دوستان (گويه‌هاى شماره ۲، ۶ و ۱۰)، بين گويه‌هاى مربوط به فاميل/آشنايان (گويه‌هاى شماره ۳، ۷ و ۱۰) و بين گويه‌هاى مربوط به غريبه‌ها (گويه‌هاى شماره ۴ و ۱۱) کوواريانس ايجاد شد. در مدل اصلاح شده، شاخص‌هاى نيكويى برازش شامل مجذور خي بر درجه آزادى (χ^2/df)، شاخص برازش مقايسه‌اى (CFI)، شاخص نيكويى برازش (GFI)، شاخص برازش هنجار نيافته (NNFI) و ريشه ميانگين مربعات خطاى برآورد (RMSEA) به ترتيب برابر با ۰/۹۸، ۰/۹۴، ۰/۹۶ و ۰/۰۷۸ به دست آمد. در شكل زير مدل تحليل عامل عامل مرتبه اول همراه با ضرايب مسير نشان داده شده است.

شكل ۱. بارهاى عاملى هر گويه و ميزان خطاى آن‌ها در تحليل عامل تأييدى مرتبه اول

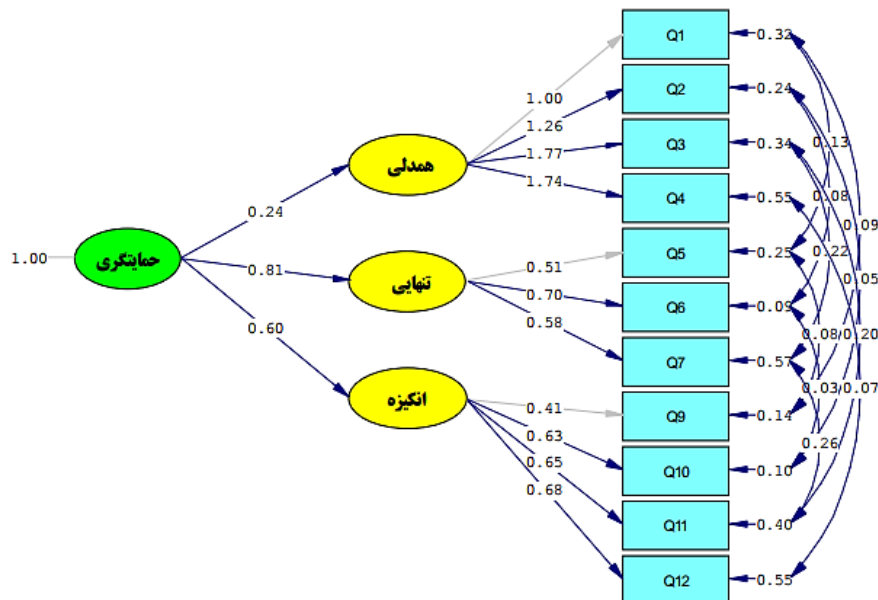

Chi-Square=68.29, df=31, P-value=0.00013, RMSEA=0.078

در تحليل عاملى مرتبه دوم نيز در اجراى اول شاخص ريشه ميانگين مربعات خطاى برآورد (RMSEA)، برابر با ۰/۱۸۵ شد و به سان تحليل عاملى مرتبه اول همان اصلاحات بر

روی مدل پیاده شد که نتیجه آن به این شرح است: شاخص‌های مجذور خی بر درجه آزادی (χ^2/df)، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص برازش هنجار نیافته (NNFI) و ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA) به ترتیب برابر با ۲/۲۰، ۰/۹۸، ۰/۹۴، ۰/۹۶ و ۰/۰۷۸ بود. در هر دو تحلیل عاملی مرتبه اول و دوم همه شاخص‌های برازش میزان قابل قبولی را نشان دادند؛ بنابراین با توجه به شاخص‌های برازش می‌توان استنباط کرد که ساختار عاملی پیشنهادشده مورد تأیید است. در شکل زیر مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم همراه با ضرایب مسیر نشان داده شده است.

شکل ۲. بارهای عاملی هر گویه و میزان خطای آن‌ها در تحلیل عاملی مرتبه دوم

Chi-Square=68.29, df=31, P-value=0.00013, RMSEA=0.078

در جدول ۳ بار عاملی، ضرایب استاندارد و آماره t مربوط به هر گویه و هر مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۳. شاخص‌های تحلیل عامل تأییدی سازه حمایتگری عاطفی

مؤلفه	بار عاملی	ضریب استاندارد	آماره t	شماره گویه	بار عاملی	ضریب استاندارد	آماره t
همدلی	۰/۲۴	۰/۶۵	۵/۵۲	۱	۱	۰/۵۳	-
				۲	۱/۲۶	۰/۶۸	۶/۸۹
				۳	۱/۷۷	۰/۷۴	۷/۰۹
				۴	۱/۷۴	۰/۶۵	۶/۴۰
پر کردن تنهایی	۰/۸۱	۰/۸۷	۷/۵۱	۵	۰/۵۱	۰/۶۹	-
				۶	۰/۷۰	۰/۹۱	۹/۵۱
				۷	۰/۵۸	۰/۵۸	۸/۴۸
انگیزه و امید دادن	۰/۶۰	۰/۶۵	۶/۶۳	۹	۰/۴۱	۰/۵۸	-
				۱۰	۰/۶۳	۰/۸۸	۱۱/۱۰
				۱۱	۰/۶۵	۰/۶۹	۱۰/۰۹
				۱۲	۰/۶۸	۰/۶۴	۸/۶۱

میزان تأثیر هر یک از گویه‌ها در ساخت صفت مکنون، به‌وسیله میزان ضریب استانداردشده قابل مشاهده است. نتیجه تحلیل عاملی نشان داد که آماره t تمامی گویه‌ها معنادار است ($t > 1/96$)؛ بنابراین همه گویه‌ها با عامل مربوط به خودهمبستگی مطلوبی دارند. معناداری ضرایب مسیر حاکی از آن است که مؤلفه‌های حمایتگری عاطفی از گویه‌های مربوط به خود تشکیل شده‌اند. تمامی ضرایب مسیر نیز بزرگ‌تر از ۰/۳۰ هستند که بیانگر معناداری عملی گویه‌ها بوده و این معنی‌داری نشان می‌دهد که گویه‌ها از قدرت تبیین خوبی برخوردارند. همچنین ضرایب مسیر بین مؤلفه‌ها و سازه کلی نیز معنادار شده است ($t > 1/96$)؛ یعنی هر سه مؤلفه تحت تأثیر یک سازه کلی قرار دارند که این سازه کلی همان حمایتگری عاطفی است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش ساخت و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی سازه حمایتگری عاطفی بود. حمایت عاطفی را می‌توان زیرمجموعه‌ای از حمایت اجتماعی دانست که ویژگی بارز آن توجه نشان دادن به افراد است؛ یعنی شخص با گوش دادن به مشکلات افراد و ابراز همدلی و درک مشکلات و تلاش برای قوت قلب دادن (دلپسند و همکاران، ۱۳۹۱) سعی دارد به لحاظ عاطفی آن‌ها را حمایت کند. حمایت عاطفی از دو منظر قابل اندازه‌گیری است. مورد

اول اشاره دارد به حمایت عاطفی ادراک شده، یعنی شخص چقدر از حمایت عاطفی اطرافیان خود برخوردار است و چقدر افراد دیگر به لحاظ عاطفی او را حمایت می‌کنند؛ اما از منظر دیگری نیز می‌توان به حمایت عاطفی نگاه کرد و آن حمایت‌گری عاطفی است، یعنی هر فرد به چه میزان از اطرافیان خود را به لحاظ عاطفی مورد حمایت قرار می‌دهد. در واقع در دیدگاه اول شخص دریافت‌کننده کمک بوده ولی در مورد دوم شخص خودش یک ناجی و حامی تلقی می‌شود و میل دارد که از دیگران به لحاظ عاطفی حمایت کند. در مرور پیشینه مربوط به حمایت عاطفی پرسشنامه‌هایی جهت اندازه‌گیری حمایت عاطفی ادراک شده یافت شد. Slavin (1991) ابزاری جهت سنجش حمایت عاطفی ادراک شده در ۳ بعد حمایت خانواده، حمایت دوستان و حمایت بزرگسالان ساخت. علاوه بر این Sakiz و همکاران (2012) پرسشنامه‌ای را جهت سنجش حمایت عاطفی دانش‌آموزان طراحی کردند؛ اما پرسشنامه‌ای جهت سنجش حمایت‌گری عاطفی یافت نشد. البته پرسشنامه‌هایی در رابطه با اندازه‌گیری همدلی یا همدردی وجود دارد، ولی همدلی می‌تواند یکی از ابعاد حمایت عاطفی محسوب شده و زیرمجموعه آن قرار گیرد.

با در نظر گرفتن ملاحظات که در بالا به آن اشاره شد، پرسشنامه‌ای با ۱۲ سؤال در ۳ مؤلفه «همدلی»، «پر کردن تنهایی» و «انگیزه و امید دادن» طراحی شد. در این پرسشنامه در هر مؤلفه از فرد سؤال می‌شود که رفتار حمایتی را در مورد افراد مختلف چقدر حاضر است، بروز دهد. این افراد بر اساس اهمیت و نزدیکی که به شخص دارند در ۴ سطح اعضا خانواده، دوستان، فامیل/آشنایان و غریبه‌ها در نظر گرفته شد و در هر مؤلفه از هریک از این ۴ سطح به‌طور جداگانه سؤال شد؛ اما در بررسی روایی محتوای گویه‌ها که از طریق شاخص روایی محتوا انجام شد و به پیشنهاد متخصصین گویه مربوط به افراد غریبه در مؤلفه پر کردن تنهایی از مجموعه گویه‌ها حذف گردید و تعداد گویه‌ها به ۱۱ مورد رسید. علت حذف این گویه از آن جهت بود که پر کردن وقت یک شخص غریبه کار عاقلانه‌ای نبوده و دلالتی بر رفتار حمایت‌گرانه ندارد. بعد از تأیید ۱۱ گویه باقیمانده در مرحله روایی محتوا، ۳۰ مورد پرسشنامه به‌عنوان پایلوت اجرا و همسانی درونی گویه‌ها از طریق ضریب آلفا کرونباخ بررسی گردید. ضریب آلفا محاسبه شده در مرحله پایلوت بالای ۰/۷ شد و همچنین تمامی گویه‌ها با نمره کل همبستگی مثبت نشان دادند؛ لذا در این مرحله نیز گویه‌های پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفتند. بعد از تأیید در این دو مرحله، پرسشنامه به تعداد ۲۰۰ نسخه بر روی

نمونه منتخب اجرا شد. بعد از اجرا جهت بررسی روایی سازه از تحلیل عامل تأییدی استفاده شد. دلیل انتخاب تحلیل عامل تأییدی مشخص بودن ساختار مدل اندازه گیری بود. لذا تحلیل عامل تأییدی مرتبه اول و دوم اجرا شد. در هر دو تحلیل عاملی، مدل اندازه گیری ابتدایی با داده‌ها برازش ضعیفی نشان داد؛ به همین خاطر بین گویه‌های مربوط به هر سطح کوواریانس ایجاد شد که در نتیجه ایجاد این روابط بین گویه‌ها مدل برازش مطلوبی با داده‌ها نشان داد. از این یافته چنین می‌توان نتیجه گرفت که نشان دادن هر رفتار حمایت‌گرانه‌ای به شدت از نسبت مخاطب موردنظر با شخص حامی تأثیر می‌گیرد. همچنین با در نظر گرفتن ضریب مقبولیت گویه‌ها که همان میانگین کلی گویه است، مشاهده می‌شود که در هر یک از مؤلفه‌ها، بیشترین میانگین متعلق به اعضاء خانواده و سپس متعلق به دوستان است و فامیل/آشنا و افراد غریبه در رده‌های بعدی قرار می‌گیرند. این یافته منطبق است با این نظریه که ما به افرادی که بیشتر دوستشان داریم یا بیشتر به ما شبیه هستند کمک بیشتری می‌کنیم و از آنجایی که نمونه این پژوهش دانشجویان بودند، دوستی برایشان اهمیت زیادی داشته و طبیعتاً به دوستان خود اهمیت بیشتری نسبت به فامیل می‌دهند. همچنین پایایی پرسشنامه از طریق بازآزمایی نیز موردسنجش قرار گرفت و پایایی و ثبات نمرات تأیید گردید.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ گونه تعارض منافع ندارند.

سپاسگزاری

بدین وسیله از حامیان مادی و معنوی پژوهش که ما را در اجرا این مقاله یاری کردند کمال تشکر را داریم.

منابع

- سوری، حسین، کدیور، پروین، کرامتی، هادی، و حسن‌آبادی، حمیدرضا. (۱۴۰۰). مدل معادلات ساختاری رفتار شاهدان قلدری در مدارس بر اساس عدم درگیری و حساسیت اخلاقی با نقش واسطه‌ای همدلی. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۱۱ (۴۴)، ۵۷-۸۶. <https://doi.org/10.22054/jem.2021.47052.2838>
- عباس پور، ذبیح اله، امان‌الهی، عباس و چوبداری، عسگر. (۱۳۹۸). ارزیابی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس باجگیری عاطفی. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۹ (۳۶)، ۱۸۳-۲۰۰. <https://doi.org/10.22054/jem.2020.44909.1944>
- فلاح، کتایون، برادران افتخاری، منیر، و میراب‌زاده، آرش. (۱۴۰۲). تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت روان مثبت در بزرگسالان ایرانی. *مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران*، ۲۹ (۴)، ۴۹۴-۵۱۳. <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.29.4.2669.4>
- کرمی، جهانگیر، مرادی، آسیه و حاتمیان، پیمان (۱۳۹۶). رابطه تاب‌آوری، خودکارآمدی و حمایت اجتماعی با رضایت شغلی در بین میان‌سالان و سالمندان شاغل. *سالمند*، ۱۲ (۳)، ۳۰۰-۳۱۰. <http://salmandj.uswr.ac.ir/article-1-1289-fa.html>
- محمدزاده، جهان‌شاه، سایه میری، کوروش و محمودی، بهروز. (۱۳۹۴). هنجاریابی مقیاس حمایت اجتماعی (MOS) افراد بزرگسال مبتلا به بیماری‌های مزمن در شهر ایلام، سال ۱۳۹۳. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام*، ۲۳ (۷)، ۶۹-۷۷.
- نریمانی، محمد، فلاحی، وحید، حبیبی، یاسر و زردی، بهمن. (۱۳۹۶). بررسی خصوصیات روان‌سنجی پرسشنامه همدلی و همدردی در دانش‌آموزان. *مجله روان‌شناسی مدرسه*، ۱۱ (۱)، ۱۱۷-۱۳۱. <http://doi.org/10.22098/JSP.2017.541>
- هومن، حیدر علی. (۱۳۹۳). *مدل‌یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار لیزرل*. تهران: سمت.

References

- Abbaspour, Z., Amanuelahi, A., & Choubdari, A. (2019). Evaluation of psychometric properties of the Emotional Blackmail Scale (EB). *Quarterly of Educational Measurement*, 9(36), 183-200. <https://doi.org/10.22054/jem.2020.44909.1944> [In Persian]
- Barrera, M., & Ainlay, S. L. (1983). The structure of social support: A conceptual and empirical analysis. *Journal of Community Psychology*, 11(2), 133-143. [https://doi.org/10.1002/1520-6629\(198304\)11:2<133::AID-JCOP2290110207>3.0.CO;2-L](https://doi.org/10.1002/1520-6629(198304)11:2<133::AID-JCOP2290110207>3.0.CO;2-L)
- Cohen, S., & Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98(2), 310-357. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.98.2.310>
- Davis, M. H., Morris, M. M., & Kraus, L. A. (1998). Relationship-specific and global perceptions of social support: Associations with well-being and

- attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(2), 468–481. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.2.468>
- Falahat, K., Baradaran Eftekhari, M., & Mirabzadeh, A. (2024). Social determinants of health for positive mental health of Iranian adults. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 29(4), 494–513. <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.29.4.2669.4> [In Persian]
- Fredrickson, B. L. (2009). *Positivity: Groundbreaking research reveals how to embrace the hidden strength of positive emotions, overcome negativity, and thrive*. Crown Publishers.
- Fredrickson, B. L. (2013). Updated thinking on positivity ratios. *American Psychologist*, 68(9), 814–822. <https://doi.org/10.1037/a0033584>
- Gable, S. L., & Gosnell, C. L. (2011). The positive side of close relationships. In K. M. Sheldon, T. B. Kashdan, & M. F. Steger (Eds.), *Designing positive psychology: Taking stock and moving forward* (pp. 265–279). Oxford University Press.
- Hooman, H. A. (2014). *Structural equation modeling with LISREL application*. SAMT. [In Persian]
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Addison-Wesley.
- Karami, J., Moradi, A., & Hatamian, P. (2017). The effect of resilience, self-efficacy, and social support on job satisfaction among the employed, middle-aged and elderly. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*, 12(3), 300–311. [In Persian]
- Lyubomirsky, S. (2007). *The how of happiness: A scientific approach to getting the life you want*. Penguin Press.
- Ma, J. L. C. (1996). Desired and perceived social support from family, friends, and health professionals: A panel study in Hong Kong of patients with nasopharyngeal carcinoma. *Journal of Psychosocial Oncology*, 14(3), 47–68. https://doi.org/10.1300/J077V14N03_03
- Malecki, C. K., & Demaray, M. K. (2002). Measuring perceived social support: Development of the Child and Adolescent Social Support Scale. *Psychology in the Schools*, 39(1), 1–18. <https://doi.org/10.1002/pits.10004>
- Malecki, C. K., & Demaray, M. K. (2003). What type of support do they need? Investigating student adjustment as related to emotional, informational, appraisal, and instrumental support. *School Psychology Quarterly*, 18(3), 231–252. <https://doi.org/10.1521/scpq.18.3.231.22576>
- Mathieu, M., Eschleman, K. J., & Cheng, D. (2019). Meta-analytic and multiwave comparison of emotional support and instrumental support in the workplace. *Journal of Occupational Health Psychology*, 24(3), 387–409. <https://doi.org/10.1037/ocp0000148>
- Midlarsky, E. (1991). Helping as coping. In M. S. Clark (Ed.), *Prosocial behavior* (pp. 238–264). Sage Publications.
- Mohammadzadeh, J., Sayehmiri, K., & Mahmoudi, B. (2015). Standardization of Social Support Scale (MOS) of adults who have chronic diseases in Ilam. *Scientific Journal of Ilam University of Medical Sciences*, 23(7), 69–77. [In Persian]
- Narimani, M., Fallahi, V., Habibi, Y., & Zardi, B. (2017). Assess the psychometric properties of empathy and sympathy questionnaire in students. *Journal of School Psychology and Institutions*, 6(1), 115–129. [In Persian]
- Sakiz, G., Pape, S. J., & Hoy, A. W. (2012). Does perceived teacher affective support matter for middle school students in mathematics classrooms? *Journal of School Psychology*, 50(2), 235–255. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2011.10.005>

- Schwartz, C. E., & Sendor, M. (1999). Helping others helps oneself: Response shift effects in peer support. *Social Science & Medicine*, 48(11), 1563–1575. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(99\)00049-0](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(99)00049-0)
- Shumaker, S. A., & Brownell, A. (1984). Toward a theory of social support: Closing conceptual gaps. *Journal of Social Issues*, 40(4), 11–36. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1984.tb01105.x>
- Slavin, L. A. (1991). Validation studies of the PEPSS, a measure of perceived emotional support for use with adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 6(3), 316–335. <https://doi.org/10.1177/074355489163005>
- Smith, E. E. (2017). *The power of meaning: Crafting a life that matters*. Crown.
- Souri, H., Kadivar, P., Keramati, H., & Hasanabadi, H. R. (2021). Structural equation model of bystander's behavior of bullying in school based on moral disengagement and moral sensitivity with the mediation role of empathy. *Quarterly of Educational Measurement*, 11(44), 57–86. <https://doi.org/10.22054/jem.2021.47052.2838> [In Persian]
- Tardy, C. H. (1985). Social support measurement. *American Journal of Community Psychology*, 13(2), 187–202. <https://doi.org/10.1007/BF00905728>
- Tardy, C. H. (1992). Assessing the functions of supportive messages. *Communication Research*, 19(2), 175–192. <https://doi.org/10.1177/009365092019002003>
- Tedeschi, R. G., Park, C. L., & Calhoun, L. G. (Eds.). (1998). *Posttraumatic growth: Positive changes in the aftermath of crisis*. Routledge.
- Wong, E. T. K., Ma, W. W. K., & Chan, W. W. L. (2017). Exploring the relationships of online social ties, altruism, and online social support. *Journal of Communication and Education*, 4(1), 4–18.